

Lietuvos psichologų kongresas

Recenzuota kongreso
medžiaga

2025 m. balandžio 25-26 d.
Vilnius

Lietuvos
psichologų
sąjunga

VILNIAUS UNIVERSITETO LEIDYKLA

Filosofijos
fakultetas

EuroPsy
Akredituotas renginys 2025/062

Lietuvos psichologų kongreso organizatoriai:

Lietuvos psichologų sąjunga
Vilniaus universitetas

Mokslo komitetas (pranešimų santraukų recenzentai ir mokslinės programos sudarytojai):

prof. dr. Jurgita Lazauskaitė-Zabielskė (pirmininkė) (VU)
doc. dr. Arvydas Kuzinas (MRU)
prof. dr. Dalia Antinienė (LSMU)
doc. dr. Giedrė Širvinskienė (LSMU)
prof. dr. Kristina Žardeckaitė-Matulaitienė (VDU)
doc. dr. Loreta Gustainienė (VDU)
doc. dr. Raimonda Petrolienė (LPS)
prof. dr. Reda Gedutienė (KU)
prof. dr. Rimantas Vosylis (MRU)
doc. dr. Roma Šimulionienė (KU)
prof. dr. Saulė Raižienė (VU)

Organizacinis komitetas:

Aina Adomaitytė (LPS)
Skaistė Jurevičienė (LPS)
Gabrielė Gudynaitė (VU)
prof. dr. Antanas Kairys (VU)
dr. Marija Turlinskienė (VU)
doc. dr. Raimonda Sadauskaitė (pirmininkės pavaduotoja) (VU)
doc. dr. Olga Zamalijeva (pirmininkė) (VU)

Už pranešimų turinį atsako pranešimų autoriai. Lietuvos psichologų kongreso organizatoriai neprisiima jokios atsakomybės, susijusios su pranešimų santraukų kokybe ar informacijos tikslumu.

Copyright © 2025 [Jurgita Lazauskaitė-Zabielskė, Olga Zamalijeva]. Published by Vilnius University Press
This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.
<https://doi.org/10.15388/LPK2025>

Vilniaus universiteto leidykla,
Saulėtekio al. 9, LT-10222 Vilnius
info@leidykla.vu.lt, www.leidykla.vu.lt
Knygos internete *knygynas.vu.lt*
Mokslo periodikos žurnalai *zurnalai.vu.lt*

SMURTO PREVENCIJOS PROGRAMOS „ESAME SAUGŪS“ POVEIKIS PAAUGLIŲ ŽINIOMS APIE SMURTĄ IR SAUGŲ ELGESĮ

THE EFFECTS OF THE VIOLENCE PREVENTION PROGRAM 'WE ARE SAFE' ON ADOLESCENTS' KNOWLEDGE ABOUT VIOLENCE AND SAFE BEHAVIOR

Ieva Daniūnaitė* (Vilniaus universitetas; VšĮ Paramos vaikams centras), Monika Kvedaraitė (Vilniaus universitetas), Inga Truskauskaitė (Vilniaus universitetas).

Įvadas: Tyrimai rodo, kad smurtas prieš vaikus išlieka viena didžiausių visuomenės problemų, darančių ilgalaikę neigiamą įtaką vaikų psichikos sveikatai ir psichosocialiniam funkcionavimui. Deja, daugeliui vaikų ir paauglių vis dar trūksta gebėjimų atpažinti grėsmes ir tinkamai reaguoti į smurtą. Nevyrtausybinės organizacijos „Paramos vaikams centras“ programa „Esame saugūs“ buvo sukurta, remiantis sistemingu smurto prieš vaikus prevencijos įgyvendinimo modeliu. Šio tyrimo tikslas buvo įvertinti programos „Esame saugūs“ poveikį skirtingo amžiaus (11-14 m. ir 15-18 m.) paauglių žinioms apie smurtą ir saugų elgesį susidūrus su smurtu.

Metodai: Buvo atliktas randomizuotas kontroliuojamas klasterinis eksperimentas. Tyrimo dalyviai buvo suskirstyti į poveikio ir kontrolinę grupes bei vertinti tris kartus: prieš programą, iškart po jos ir praėjus dviem mėnesiams po programos. Tyrimo dalyvavo 321 paauglys (56,4% merginos; amžiaus vidurkis 14,19 m., SD=1,26). Taikyta sąlyginė latentinių pokyčių analizė, vertinant, kaip priklausymas poveikio (n=165) grupei prognozuoja vertintų rodiklių pokytį. Taip pat buvo vertinta, kaip programos poveikį moderuoja amžiaus grupė, lytis bei smurto patyrimas.

Rezultatai: Nustatytas reikšmingas teigiamas programos „Esame saugūs“ poveikis paauglių žinioms apie smurtą ir saugų elgesį bendrai bei konkrečiai žinioms apie vaikų teisę nebūti skriaudžiamiems, smurto formas ir jausmų svarbą atpažįstant smurtą. Bendras žinių ir žinių apie smurto formas pagerėjimas nustatytas abiejose amžiaus grupėse ir tarp abiejų lyčių. Žinios apie vaikų teisę nebūti skriaudžiamiems ir jausmų svarbą atpažįstant smurtą reikšmingai pagerėjo jaunesnių paauglių (11-14 m.) grupėje, o žinios apie jausmų svarbą – merginų grupėje. Žinios apie smurto formas pagerėjo tiek smurtą patyrusių, tiek nepatyrusių grupėse, tačiau žinios apie jausmų ir pagalbos iš suaugusiųjų svarbą susidūrus su smurtu reikšmingai pagerėjo tik smurtą patyrusių paauglių grupėje.

Išvados: Tyrimo rezultatai patvirtino programos „Esame saugūs“ veiksmingumą ir rodo, kad tikslingos prevencijos veiklos gali reikšmingai pagerinti paauglių žinias apie smurtą, jo atpažinimą ir reagavimą į jį. Gauti rezultatai skatina įtraukti smurto prevencijos temas į švietimo ir psichosocialinės pagalbos specialistų darbą su jaunimu.